

Előfizetési feltételek.

Egész évre . 5 frt — kr.
Félévre . . . 2 frt 50 kr.
Fivatalok, községek, köz-
segi jegyzők és tanítók
részére egész évre 3 frt.
Halmérők és kocszmárok
részére az Halmérők
Közlönyével együtt
egész évre 4 frt.

Az előfizetések
postautó-vánnyal
eszközölendők.

Egyes számok 10 kr-ával
kaphatók a kiadóhiv.

GÖMÖR

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS VEGYES TARTALMU HETILAP.

A GOMORMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET

H I V A T A L O S K Ö Z L Ö N Y E.

Hirdetések

Háromhasábos petit-sor
egyszeri közléseért 7 kr.
kétszeriért 6 kr., több-
szöriért 5 kr. Ázetendő.
Bélyegdíj minden egyes
beiktatásért 20 kr.

A NYILTTÉRBE:

minden 3 hasábos gar-
mond sor díja 15 kr.
Hirdetőirodák, előfizetők
vagy gyakori hirdetők
tetemes díjkedvezmény-
ben részesülnek.

A kéziratok a szerkesztőséghez (Jánosi-utca 8. sz. I. em.)
küldendők. — Kéziratok vissza nem adtnak.
Felelős szerkesztő: SZELESS ÖDÖN.

Megjelenik hetenkint egyszer,
— VASÁRNAP. —

A hirdetések, előfizetések, reklamációk,
a kiadóhivatalba (Főter 8. szám alá) intézendők.
Laptulajdonos: DRASKÓCZY LÁSZLÓ.

Lapunk számára hirdetéseket elfogad a *Reuter* ügynökség és a *Magy. Távir. Iroda* hirdetési irodája Budapest, Granátos-utca 1 szám.

Egy egészségesebb irányzat.

Most, midőn a kolera réme ismét be-
köszöntött, s pusztító ragálya félemlítő —
ijesztő árnyát érezteti, teljes erővel küzdünk
az élő bakteriumok ellen. Tudjuk azt is,
hogy a piszok a legjobb tanyája s ép azért
a piszok kiirtása ellen harcolunk a leg-
jobban.

Sokszor, ha szemügyre vesszük a nagy
társadalmat, önkénytelenül szurnak szemet
oly jelenségek, melyek azt sejtetik, hogy
vannak a társadalomnak is piszokban élő
bakteriumai, melyek a koléránál is vesze-
delmesebb pusztítást képesek véghez vinni.

Nem régen történt s igaz, hogy messze
Franciaországban történt, hogy egy com-
munista gyülekezetben azt ordították az
eszeveszett s politikai ideáktól örjögő agyak,
melyek francia vértől nyerték életüket:
hogy »vesszen a haza, éljen Németország!«

A féketvesztett gyűlölség, a fennálló
társadalmi rend és alkotmány iránt a leg-
undorítóbb aljasságba sodorja a vaktan hi-
veit, hogy hazaáruló, undorító lélekkel a ha-
zát temetni és az ellenséget éltetni akarják!

Mintha bátorítólag hívják az ellenséget,
hogy dőlje a haza szívébe a tört!

S midőn a communismus és szocialis-
mus ezen elvetemült elfajzását kell tapasztal-
nunk, nem-e aggódo lélekkel kell annak
minden bakteriuma ellen állást foglalnunk?

Kell és kétszeresen kell, mert hála Is-
tennek, édes hazánkban a bakteriumok csak

szórványosan működnek s nagyrészt csak
egyes emberek elfajult, elvadult agyában
tengődnek.

De ismert a bakteriumnak szapora ké-
pessége! Legyünk azért résen s különösen
ovatosak legyünk azon megnyilatkozások
ellen, melyek szelidebb alakban nyerne ki-
fejezést, de a melyek végeredményben mégis
a szocialismus és communismus karjaiba
hajtanak.

Ép ezen elvek által vezéreltetve lépett
fel Tallián főispán csak legközelebb is a
leghatározottabban Torontál vármegyében
a jelentkező szocialismus ellen.

Nálunk még nincs annyira, hogy kor-
mány beavatkozásra szükségünk volna, ha-
nem igenis kell, hogy résen legyünk két-
szeresen a demagogia ellen, mert ez az isko-
lás gyermek, melyből a veszedelmes ifju felnő.

Ebből a fajzattól kerülhetnek ki úgy
pánszlávok, mint nagy hazafiak, kik magu-
kat legalább is azoknak hiszik, de a kik az
előbbiekkal csak egy malomra hajtják a
vizet, oktalanságukban talán öntudatlan,
hogy tudniillik a hazát szétrobbantsák.

A demagogia e bakteriumai otthonosak,
sokszor nagyon is simán a demokratia nagy
elveivel játszó nagyképfű beszédekben és
hirlapi cikkekben, befurakszik az mindenüvé,
iskolába, szószerékbe, gyűlésekbe, gyülekezet
beszédeibe s ezek közt mindenesetre legve-
szedelmesebb a bakterium az iskolában, hol
ifju lelkek tiszta gondolkozását mételyezi
meg, mindjárt utána hirlap-irodalomban rá-

gódó féreg, melynek fertőző hatalma kimond-
hatatlan és az általa beoltott méreg nagy-
részt gyógyíthatatlan.

S hogy mennyit ér a demagogia, egy
példával is akarom illusztrálni.

Ismertem egyszer egy fiatal demokra-
tát, ki demokrata-beszédeket mondott, de
borzasztó módon megvetette ép azt az egy-
szerű népet, melyből származott, mert hát
ő diplomás ember, s ez az ember a legdű-
hösebb aristokrata volt lefelé és a leggo-
rombább demokrata felfelé. — És ismertem
egy gróft is, a ki a legdemokratább ember
volt lefelé, de legarisztokratább fölfelé, a ha-
talm felé és a nép javát kereste, a véres
száju demagóg eszeveszettül ordította: az az
ember egy hitvány agyonütni való ur, mert
nemesi czime, czimere és rangja van, mit
pedig nem is keresett, csak hagyománykép-
re szállott és mint egy szép emléket őrzött.

Ez jutott eszembe, midőn a communista
had vad ordítását: »vesszen a haza, éljen
Németország!« hirül vettem s újra telébredett
bennem az utálat e fajzat iskolás gyermekei,
a demagógok ellen, mert hisz ezek is csak
hazudni és elhallgatni az igazságot értik.

E társadalmi veszély ellen egy egé-
szesebb irányzat lehet csak az óvszer, mely-
nél a társadalmi desinfectiót ép oly gond-
dal kell keresztül vinni, mint a kolera ellen s az
első és legfőbb teendő a demagógokat le-
szorítani a közszereplésről, csatlósáikat, nyílt
és titkos cimborákból álló szövetségüket
szétrobbantani mindenütt.

TÁRCSA.

MODERN HÁZASSÁG.

A »Gömör« eredeti tárczája.

Képzelnék egy kedves kis fészket; hiszen
a hölgyek ugy szeretnek arról a kis fészkekről
ábrándozni addig, míg el nem érték és ugy sze-
retnek annak a kis fészkeknek melengető, alkotó
részei lenni, ha egyszer elérték.

És igazuk van! Az emberi boldogság is,
mint minden élő lényé, egy kis fészkekkel szö-
vődik össze, fenn a királyi palota hosszú terem-
soraiából, mint az egyszerű paraszt-gunyhó kis
szobájából is ez a fészkek emelkedik ki legtöbb
melegséggel.

És gondolhatnak hasonlatban a pacsirta,
fülemile, vagy akár a gólya fészkekre is, a hogy
ábrándjaiknak legjobban megfelel.

Gondoljanak egy ilyen kedves kis fészket
s legyen ez a fészkek egy előkelő ifju pár otthona.
A nőcske csupa melegség, szendesség, báj, gyön-
géség s szépsége mint egy nap világítja be az
otthon kedves kis fészket.

És ez a fészkek nem is olyan szegényes, min-
denütt selyemben, bársonyban uszó fenyítés, hol
a szivdobogás előbb meghallatszik, mint a lép-
teknek a puha szőnyegekbe fulladó halk nesze.
A nehéz gobelin-függönyök elzárják a külvilág
fényözönét s bizalmi s félhomályt teremtenek,

megtörök az utca zaját, hogy a fészkek minél
csendesebb, nyugalmasabb pásztorórák otthona
lehessen.

A nőcske ép most is pihegő kebelével, könyed
otthonkában veti végig magát a kereveten és
vágyó szemei lesve nézik az ajtót, nem nyílnak-e
meg szárnyai s nem lép-e be rajta a vágyva-
vágyott párocska.

Majd elfáradva vágyó merengésében, bá-
gyattan hunyja le szempilláit s könnyű álom
szendergésébe merül.

Észre sem veszi, midőn talán a legédesebb
álom rezegeteti valóját, hogy az ajtó kinyílik.

És a hogy kinyílt, egy nagyvilági karcu
alak toppant be rajta.

Egy pillanatra megállt. Alakján végig fut az
elegancia s arczában gyöngye pir s ingadozó lép-
tekkel közelít a kerevethez. Egy kis zsöllét tol
halkan a kerevet közelébe s aztán végtelen gyön-
géséggel karolja át a nőcskét, a ki egy forró
csattanó csókra nyílt fel ábrándos szemeit.

A férj e szokatlan gyengédsége meglepi; a
legforróbb öleléssel viszonzozza azt. Sokaig néztek
egymásra kérdő tekintettel, míg a férj megtörte
a csendet.

Valami zavar és szokatlan izgatottság vett
most erőt rajta.

— Édes nőcském — kezdte aztán hízolgőn
látja, mily boldogok vagyunk mi, de két évi bol-
dagságunkból hiányzik egy kis csiripelő jószág.
Mennyivel szebb, mennyivel élénkebb lenne ez
az élet, ha zavartalan boldogságunkba egy édes
gyermek kacajja vegyülne.

A nőcske kérdőleg nézett reá, mintha azt
akarta volna mondani, hogy szemrehányás akar
ez lenni?

— Nem! nem akar ez az lenni, csak egy
bűnbánó vallomás kezdete...

A nőcske nyugtalanul nézett a férjre...

— Még könnyelmű ifjú voltam, midőn egy
nő szerelmét megloptam, legyen nyugodt, a nő
már meghalt, mielőtt őnt magamévá tettem.

Hibámat jóvá akartam tenni, a nővel frigyre
kelni kívántam, de halál elrabolta tőlem. A fájo
seb, mit okozott, behegedt. Én őnt megismertem,
s tudja, hogy jobban szeretem mindennél a vi-
lágban. Az elhibázott szerelemnek egy emléke is
maradt, egy aranyos fűrtű kis fiúcskában.

Ha ön megtudná bocsátani bűnömöt, ha ön
feledni tudná azt és a gyermek ártatlansága ön-
ben fel tudná ébreszteni azt az anyai szeretetet,
a melynek tárgyat a jó Istentől ugy is hiába
várunk, mily boldogok lennénk mi a megeléknült
családi otthonban.

A férj kérdőleg, mereven tekintett a nőcs-
kére és azt várta, hogy egy rettenetes vihar fog
kitörni, melyet ezután az ő nagyvilági hideg
szellemével mesterin fog leküzdeni.

Nem ugy történt! A nőcske kaczagott s vég-
telen boldognak mondotta magát, követelte is
izgatottan, hogy a fiúcska minél előbb itt legyen.

Egy félóra mulva ott is volt; s midőn az
apa tulboldogan vezette a fiúcskát neje karjai
közé, — pár pillanatra vártatva a nőcske is mo-
solyogva vezetett egy kis leánykát a boldog férj
karjai közé.

Közegészségünk érdekében.

Ungvármegye a közegészségügy érdekében nagyobb actióra lépett és úgy az országgyűléshez, valamint az országos közegészségügyi egyesülethez feliratot intézett a közegészségügynek alapos s gyors reformálása s gyökeres sanálása érdekében.

A feliratokat megküldötte törvényhatóságunkhoz is, egyúttal hasonló actióra hívta fel azt. Az e tárgyban megküldött átirat szövege a következő:

Kedves barátaink és atyánkfiai!

A közegészségügyének és az azzal elválaszthatatlanul egybefüggő szegényügyének országos egyöntetű keretben rendezése és reformálása iránt az országgyűlés képviselőházához és a belügyminiszter urhoz feliratokat intéztünk és az általunk, valamint a javaslatba hozott állandó országos kongresszus szervezése és létesítése iránt az országos közegészségügyi egyesületet is, mint olyat, melynek szervezete magában foglalja a célra szükséges alapfeltételeket, megkerestük.

A kitűzött cél érdekében szükségesnek tartjuk egyfelől, hogy az ország közegészségügye reformálásának és a szegény-ügy rendezésének mellőzhetlenség tekintetében erőteljes közvélemény létesüljön, mely a részletek kidolgozására hivatott szaktestületeket hathatósan támogassa és radikális gyors tevékenységre ösztönözze. Másfelől a törvényhatóságokat tartjuk első sorban hivatottnak arra, hogy a cél elérésére szükséges áldozatkészség kijelentésével a sikert biztosítsák és az ügy fontosságát arra a magas színvonalra emeljék melyet az az államéletben tényleg megérdemel. A törvényhatóságok ily irányu kumulatív mozgalmá bizalmat kelt és ösztönt nyújt a gyors tevékenységre.

Ezen tekinteteket ösztönöztek minket arra, hogy a képviselőházhoz és az országos közegészségügyi egyesülethez intézett feliratunkat, illetőleg megkeresésünket azzal a kérelemmel közöljük veletek, hogy méltassátok beható figyelemre az azokban foglalt célzatokat. Ne kicsinyeljétek, ne tekintsetek megvalósíthatatlan idealismusként, hamisítatlan hazafiságunkból eredő azt a törekvésünket, mely nem tud megelegedni azzal, hogy állami létünk jobbra a szomszéd államoktól függve tengődjék, hanem azt kívánja biztosítani, hogy már a legközelebbi jövőben államiségünkben s nemzeti egységünkben megizmosodva s megerősödvé nézzünk az új évezred felé.

Bensőleg kérünk tehát Titeket, ha osztjátok nézeteinket, ha helyesleitek az általunk választott utat és módot, támogassátok törekvésünket s legyetek szívesek hasonló célzattal és szellemben az országgyűlés képviselőházához, a belügyi kormányhoz felírni, az országos közegészségügyi egyesületet is megkeresni és minket kérelmünk tárgyában hozott határozatokról értesíteni.

Kelt Ungvármegye törvényhatósági bizottsága által Ungvárt, az 1893. évi szeptember hó 16. tartott rendes közgyűléséből.

A vármegye közönsége nevében hazafias üdvözléssel

Kende Péter, alispán.
Ugy véljük, hogy a fenti felhívás el fogja a kívánt célt érni s törvényhatóságunk is csatlakozni fog az igazságos mozgalomhoz.

A sóbálványfű fágyott férj csak egyet tártorodott s ügyvédjeig meg sem állott.

A két gyermek pedig ismét eltűnt a névtelen sorába s ennek a szép családi boldogságnak fonalát rágtá a tettes kir. törvényészék előtt kifejlesztett engesztelhetlen gyűlölség.

A modern házasságnak ehhez a fejezetéhez az ügyvéd urak iták meg a kommentárt, az apróságokra nem is volt szükség. A fiatal jurista pedig, a ki a perben dolgozott, arra a következtetésre jutott, hogy a fészék boldogságát a modern szellem sokszor megmérgezi. Dr.

IMÁDKOZIK...

Késő alkony méla pirja
Elvetődik ablakomig,
Csönd van nálunk, templom csöndje
Kis gyermekem imádkozik.

— Apró kezéd' kulcsold össze,
Szeléd' anyja oktatgatja —
»A nap leszállt, az éj beállt»
Rebeg picziny, édes ajka.

S hangja egyre halkabb, halkabb,
— Hallgatom a kis aranyost —
Félszómban suttog már csak:
...»Tartsd meg Isten... Kossuth Lajost»

G. I.

Agarász-verseny.

Tekintetes Szerkesztő ur!

A gömörmezei agarász egyesületnek folyó évi szept. hó 11-én Tornallyán megtartott rendes közgyűlése alkalmával hozott határozatokat van szerencsém a következőkben közölni:

A kölyök agarverseny f. évi október hó 23-án, az egygyverseny pedig október hó 24-én és következő napjain tartatik meg. Találkozási hely a simoni malomnál d. e. 9 órákor.

A kölyök agarverseny első díját 150 frt értékű, az egygyverseny díját 250 frt értékű tiszteletdíj képezi. Második díj a tétek fele.

Nevezések a versenyszabályok értelmében a versenyeket megelőző nap esti 6 órájáig az egyleti titkárnál eszközözlendők.

Futhat minden agar — kivéve a kölyökversenyt, hol csakis ezen egylet tagjainak agarai futhatnak.

Az egygyversenyre mindenki nevezhet agarat, aki valamely agarász-egyesületnek tagja. A helybeli egylet tagjai egy agarért 5 frt nevezési díjat, nem tagok vagy pedig díjazott agar tulajdonosai kettős tétet fizetnek. A megtartandó versenyekre gyepvezérnek: Ragályi Kálmán ur, rendes bírák: Putnok Mór, Hámos Aladár és Farkas Zoltán urak, pótbírák: Ragályi Gyula és Bornemisza Elemér urak választottak meg.

A szokásos társas agaraszatok megtartására nézve a múlt évi határozatok az irányadók, nemkülönben az egyleti elnök urnak azon indítványa, hogy azon a területen, melyeken a verseny tartatni szokott (vagyis a dobriai fensik, vasut és megyei ut közötti fekvő terület és az ugynevezett Hladovicska) a verseny napjáig zár alá vétettek, egyhangulag elfogadtattak.

A verseny iránt érdeklődők a megtartandó versenyekre tisztelettel meghívottnak — részleteisebb felvilágosítást pedig az egyleti titkárnál nyerhetnek.

Kelt Feleden, 1893. szeptember 16-án.

Gróf Almássy Arthur

KÖZGAZDASÁG.

A gömörmezei gazdasági egyesület érdekében.

Már mult számunkban említettük, hogy a gömörmezei gazdasági egyesület legutóbb megtartott közgyűlésén az igazgató választmány is megalakított. Ezzel kapcsolatosan felemlítjük, hogy a közgyűlés oly határozatot is hozott, mely szerint az igazgató-választmány tagjai felkérendők, miszerint a nekik átadandó ivekkel az egyesületnek tagokat gyűjteni igyekezzenek.

Mi ugy véljük, hogy az igazgató-választmány tagjainak névsorát közölve, azáltal nemcsak az egyesület ujjaalakulása által bekövetkező szebb jövő iránt ápoljuk már a közgyűlés lefolyása által is feltámadott reményt, hanem egyúttal a gazdasági egyesület intező férfait a nagy közönség megismervén, sokan lesznek, kik a fontos ügy érdekében be sem fogják várni, hogy az ily nekik aláírás végett bemutatassék, hanem sietni fognak az igazgató-választmány közzölt névsora alapján legközelebbi ismerősüknél jelentkezni, s az egyesületet támogatásuk által a tényleges sikeres működéshez segíteni, mert tagadhatatlan tény az, hogy a tagok kellő száma nélkül nem is képzelhető, ezek szerzik meg az anyagi erőt, de adják meg egyúttal az erkölcsi és szellemi támogatást.

Magát a névsort itt adjuk:

Okolicsányi Gáspár, gr. Serényi Béla, Samarjay János, Szentiványi Miklós, id. Hegyessy Sándor, Tornallyay Árpád, Kubinyi Géza, Tornallyay Zoltán, Vajda Ferdinánd, Hevessy László, rimaszombati polgármester, Szentiványi Árpád, Ragályi Gyula, Máriaassy Andor, Szentmiklóssy István, Diószeghy Zsigmond, Sárközy Gyula, Fáy Viktor, Bornemisza László, Hámos László, Putnok Mór, Molnár Lajos, Rády István, Farkas Zoltán, Ónody Károly, Fábian Ferencz, Illés Gyula, Marikovszky Géza, Dapsy Béla, Hevessy Benedek, Fáy István, Hámos Árpád, nagy-rócei polgármester, Bazilidesz Gusztáv, Marton János, Borbélyi Lajos, Latinák Frigyes, Moesz Miksa, Szontagh Zoltán, Dráskóczy László, Máriaassy Barna, Kubinyi Andor, Kuna Aurél, Szládek Gyula, Remenyik Andor, Beélik Iván, Hevessy Elemér.

(G. M.) »A koczka el van vetve«. Ki lett mondva, a megye irányadó földbirtokosai részéről, hogy az ex offo gazdasági tanácsot mellőzve, ügyeiket a minden izében szabad és független szervezeti gazdasági egyesület útján óhajlják eszközöztetni.

Felesleges ismétlésbe esnénk annak említése által, hogy mily örvendetes jelenség a gazdasági egyesület ezen életre ébredése, de igenis kívánatosnak tartom annak minél szélesebb körbeni hirdetését: vajha a gazdaközönség egész s zszeségében megértené a kor intő szavát.

Nem osztályérdekről van itt szó, mert Magyarországon a földbirtokos léte, gyarapodása szoros összefüggésben áll az egész honpolgárság emelkedésével vagy hanyatlásával. Ki ne ismerné be szavaim valódiságát, s ki ne ismerné be azt, hogy a földmivel ember ügye s helyzete jelenleg komoly aggodalomra ad okot. Különösből Gömörre nézve eme állításom nem kevésbé alkalmazható; egyszerűen hivatkozom a miskolczi kamara jelentésére, melyben számadatokkal van illusztrálva a helyzet illeténi állapota.

Pedig nem volt rossz esztendőnk 1892-ben sem, mely magyarázatul szolgálhatna. A föld 8—10%-al többet termelt, s mégis megczáfolhatatlanul előtűnt a diszonancia.

A gondolkodó egyén, az okok egész voltát képes előszámolni, de bizonyos az, hogy a legfőbb a gazdaközönségre önmagára vezetőndó vissza; tekintünk ugyanis akár az ipari, akár a kereskedelmi térre, láthatjuk hogy mindenütt a legnagyobb odaadással sorakoznak az egyesülés zászlója alá, annál inkább, mert jól tudják, hogy ez nem dilettantizmus, hanem életfeltétel; nem nyugszanak bele a stagnálásba, hanem megkeresik ennek okát s gyógyítják.

Csaknem a keserűség érzete fogja el a gazda ember kebelét, ha pl a már említett miskolczi kamara jelentését olvasva, látjuk azt a magas nívót, melyet ők elfoglálnak, s azzal szembe állítjuk a mi elmaradt voltunkat. Pedig nem hiszem, hogy a gazdaközönség érdekei védelmére hasonlóan ne tudná elérni, ha akarná. Be kell ismerni másrészt azt, hogy a földbirtokosság egy tekintélyes része hátrányban van az egyesülés feltételei iránt; hogy többet ne említsék, utalok egymástól távol fekvő lakásaikra, minek folytán a rendes társas eszmecsere lényegesen meg van nehezítve s van-e ember, ki ennek hiányát s hatását meg ne érezné?

Ezen utóbbira való tekintettel is, nagy hivatása van a megyei gazdasági egyesületnek az által, hogy itt vagy ott, hol különben is összejönnek a gazdák, ott megragadják az alkalmat, s távol minden hivatalos színezetől, felszínre hozza a folyó ügyeket, s az egyéni tapasztalat s megfigyelés így válik közkincsé.

Hogy határozott formával szolgáljak, részünkről kívánatosnak tartanók, ha pl első sorban a rimaszombati országos vásárok alkalmával is ily összejövetelek meghonosíthatók lennének. Délután 2 órákor, mikor mindenki nagyobbra teendőit elvégezte, a szokásos feketézési időt igen előnyösen lehetne felhasználni.

Annyi mindenféle baja van a gazdaközönségnek, hogy elősorolása is sok: forsírozott termelés, nyomott árak, fatális beszerzési viszonyok, a hitel, a munkásosztály apadása s romlása stb. S ezen nehézségekkel szemben az egyes ember ereje csekélység vagy épp zérus számba megy.

Ugyanazért a szétszórt s magában tehetetlen erőket egyesítsük, s a tömörített erő hatalomná válik.

Ennek reményében, menten minden egyéni érdektől, a legmelegebben ajánljuk a gazdaközönségnek, s kérjük is, aláírásaikkal nyujtsanak reményt ama hitünknek, hogy Gömörmezei közönsége igenis akar, s tud is egy életerős, érdekeik védelmét szolgáló egyesületet teremteni.

Az őszi szántás hatása. Hogy mily jótékonyan hat a föld termőképességére az őszi szántás, erre vonatkozólag tanulságos példát szolgálhat a Dunán-tul a Benczés-rend birtokán meghonosított azon elfogadott szokás, hogy aratás után az igás létszám megkészszerzetik. Ezen fokozott erő mellett tavaszra egy talpalatnyi tarlónak nem szabad maradni; kapás növények alá feltétlen mélyítenek. S a bevégzett földmunka után a feleslegben levő állatok hizóba fogatnak. Az elért pénzbeli eredmény teljesen kielégítő.

Az őszi vetéssel az ország nagyobb részében ugyancsak szorgalmatoskodnak. Hova-tovább egész általánossá lesz annak elismerése, hogy a késői vetés nagyon bizonytalan eredményű. »Az apa ne mondja meg fiának, ha késői vetése sikerül.« Különösen áll ez a felsőbb megyék hidegebb földű gazdaságokra nézve. A gyenge növényeknek a viszontagságok ellenében nincs meg a kellő életerősége, többet szenved, s egész élettartama alatt megcsinyli.

Folytatás a mellékletben.

Nyilatkozat.

Nagy-Röcze város közönsége már nyilatkozott Botto Gyula ügyvéd azon ténye felett, hogy a n-szebeni román gyűlésen részt vett s hazafiati szereplését elítélő nyilatkozatában rámutatott, mint egyedül álló oly egyénre, ki Nagy-Röcze hazafias hírnevét kompromitálja. Ezen gyűlésen való egyéni megjelenése a nagy közönség előtt, — között felvilágosításunk után — csak magára vet árnyat; de megmaradt az az ominózus távirat, melynek híre bejárta az egész országot, melyben a nagy-röczei szlovákok dörgő eljen között áldást kívántak a románok gyűlésére. Meg voltunk ugyan győződve, hogy a távirat által csak rágalmazta valaki városunk hazafias tót lakosságát, mégis magunk teljes megnyugtató, különösen pedig városunk jó hírnevének megóvása céljából nyomozatot indítottunk s hivatalosan megejett nyomozat teljes világosságban tünteti elő az embert s a távirat erkölcsi értékét. *Botto Gyula ügyvéd ugyan elismerte, hogy a táviratot ő szövegezte, Mian fia tisztázta le, beismerte hogy senkitől megbízást sem írásban sem szóban, nem kapott, a nagy-röczei szlovákok alatt csakis családját értette.* Ezen ténye adja egyéni és szereplésének erkölcsi értékét. És mert állítása szerint is egyedül áll; Nagy-Röcze város közönségének, mely őt elítélő nyilatkozatát már közzé tette, tántoríthatlan hazafias érzüleiről a gyanúnak árnyéka sem maradhat fenn.

Kelt Nagy-Röczén, a városi tanács 1893. szeptember 19-én tartott ülése megbízásából.
Stefancsik Károly, polgármester.
Prékopa Károly, főjegyző.

H I R E K.

— **Lapunk** mai számához fel iv melléklet van csatolva. — Ugyanezen számhoz mellékelve veszik előfizetőink a »Pesti Hírlap« előfizetési felhívását, mely jó hírű lapot melegen ajánljuk elvasóink b. figyelmébe.

— **Fejedelmi vendégek:** Clementina hercegnő, Amália bajor hercegnő, Miksa bajor herceg özvegye és ennek két fia bajor királyi hercegek Fülek-Feled felől f. hó 29-én, este 9 óra 30 perczkor Rimaszombatra érkeztek. A pályaudvarban az államvasutak részéről Schullhof Pál állomás-főnök, a hercegi uradalom részéről Illés Gyula tisztartó és nagyszámu közönség fogadta őket. A hercegnők és hercegek a vonatról leszállva Illés Gyula által üdvözölték, mit mindannyian feltűnő kegyességgel fogadtak. Clementina hercegnő fejedelmi megjelenésével, mely aggkorával is dacol, Amália hercegnő szépségével, az ifju hercegek komoly fellépésükkel a figyelmet általánosan lebilincseltek, úgy, hogy a hercegnők alig győzték a tiszteletteljes köszöntéseket fogadni. A fejedelmi vendégek ezután a fényesen kivilágított várótermen át a készen álló hercegi fogatokra szálltak s Felső-Balagra kocsiztak, hol a káprázatóan kivilágított s délszaki virágokkal díszített nagy előcsarnokban Marikovsky Géza tisztartó és Csasz-kóczy Károly főerdőmester élén a hercegi tisztikar várta s üdvözölte a magas vendégeket, kik két napot fognak Felső-Balagon eltölteni, hová a hercegnőket a legszebb családi emlékek fűzik.

— **Hymen.** Gottlieb Gábor nyustyai regálbérli szeptember hó 27-én jegyezte el Grossberger Adolf salgó-tarjáni birtokos szép leányát, Berta kisasszonyt. Gratulálunk!

— **A loaconcz-poltár-rimaszombati vasut** nyomjelzési munkálatait most teljesítik a vállalkozó mérnökök. A mult hét egyik napján épen a szomszédos Cserencsény község határában folytatták a méréseket s úgy tervezték, hogy a rima-völgyet a köz-égen alól ur fogja átszeli a vasuti töltés. Ezen tervek vizek idején a köz-égen névze veszedelmes voltát észrevette a köz-égen időző körjegyző, s Hámos Zoltán föld-birtokos urat, kinek a községi lakosok ügyei iránti érdeklődése ismeretes, felkérte, hogy felírta a mérnököket, sziveskedjék oda hatni, hogy ez a helytelen tervek eljettessék s a vasuti töltés a köz-égen felül vezettessék. A mérnök hajtott az okos szóra, belátta a kérelem jogos voltát s az indokok helyességét, megígérte, hogy voltát s az indokok helyességét, megígérte, hogy a községi érdekeknek megfelelően a vasuti töltés a község felett fog építtetni, ami annyival inkább bizonyos, mert így sem kerül többbe az építés egy fillérrel sem.

— **Ki a jegyzői iroda?** Ez a kérdés foglalkoztatja most a —i körjegyzőséget. Igényt és pedig kizárólagos igényt tart rá a körjegyző s mivel ebbeli igényében ellenkezésre talál, az ellenkező ellenében kulcsal és lakattal védelmezi jogát, de igényt — habár nem kizárólagos — tart rá a község is, mely a körjegyzői szék-hely, s végül igényt — szintén nem kizárólagos — tart rá ezen község közbirtokossága. A

kör még eddig nem törődik az ügyvel. Az ügy története a következő: J. községnek, hol a körjegyzői szék hely is van, van egy ház, melyet a körjegyzőség községének 120 frt évi bérért átadott, hogy az a körjegyző lakásul és irodájul szolgáljon, de állítólag azon kikötéssel, hogy ez a község képviselőtestületének és a közbirtokosságának is tanácskozási helyül szolgáljon. És az előbbi körjegyző idejében volt gyakorlat a kikötésnek igazat látszik adni. A jelenlegi körjegyző azonban a 120 forint bérért oly helyiséget kíván magának, melyen senkivel osztolni ne kelljen s tagadja, hogy a bérszerződés azon feltétellel lett volna valaha megkötve s nem hajlandó magát azon kellemetlenségnek kitenni, hogy a képviselőtestület vagy közbirtokosság a mikor épen neki tetszik gyűlést tartani, őt a saját irodájából kiakolbolítsa. Az ügy ma már a felsőbb hatóság döntése alá került. Különben, ha az az állítólagos kikötés nem létezik, melynek vacacionális létezés nem is szabad, J. község e gyakorlatát a körzet többi községei épen úgy vindikálhatnák maguknak s ők is eljárhatnának oda gyűléseiket megtartani, ha pedig ezt nem teszik csak J. község ragaszkodik e gyakorlathoz, joga van vagy a bérlő körnek, vagy a bérlő jegyzőnek az átengedett használatért viszont J. községtől bérletet követelni.

— **A Csetnekvölgyi vasut** részvénytársaság alakuló közgyűlése tegnap tartott meg. A közgyűlés lefolyásáról jövő számunkban referálunk. Úgy óhajlják, hogy a vasut decemberben teljesen készen legyen.

— **Hajtővadászat.** A rimaszombati vadász-társaság ma, október 1-én a tamásfalai fázános területen hajtővadászatot rendez. A vadászat fáczankakasra, fogolyra, őzre és rókára lesz.

— **100 korona jutalmat** ígért a minap egy kedélyes társaságban egy uri ember annak, ki be tudja igazolni, hogy a feledi vasuti állomásról valaha a menetrendben kitett időben pontban a vonat elindult. A társaság egy tagja sem nyerte meg a 100 keronát.

— **Szi-árvány a ködben.** Eme ritka természeti tűnemény volt látható tegnap (szeptember 30 án) reggel 7 óra 45 perctől kezdve mintegy 10 perczig a rimaszombati és pokorági határt elválasztó meszgy magaslátán. Ugyanis a nap-sugarak által leszorított ködben egy a nyári zivatarok után látható szivárvány volt szemlélhető egész közelből, melynek váltakozó színei azonban csak úgy látszottak, mint mikor sűrű fátyolon át nézünk valamit. Lapunk egy barátja nagy figyelemmel nézte e szép tűneményt mindaddig, míg azt a megmozdult légáramlat el nem sodorta. Kár, hogy azt többen nem láthattak.

— **A rimaszombati katolikus olvasó-egylet** október hó 15-én, saját könyvtára javára tombolával és verseny-tekézéssel egybekötött társasvacsorát rendez, melynek minél sikeresebb tételére a rendezőség nem kimél sem fáradságot, sem áldozatot. Mint értesülünk, e tombola tárgyak igen érdekesek lesznek, több női kézi munkával. A verseny-tekézésnél főnyeremény egy hízott bárány lesz, melyet majd a szerencsés nyérő másnap az egylet javára feláldozni tartozik. A vacsorához szükséges bort valószínűleg Villányról hozatják. Egy teríték ára férfiak részére 1 frt 20 kr., nők részére 60 kr.

— **Cserencsény községben** az ez évben létesített kisdudóda vezetésével megbízott Kovács Irén óvónő szeptember 24-én mutatta be a kisdudok haladását az ez alkalomból megjelent királyi tanfelügyelő Groó Vilmos királyi tanácsos, 6 nagyságának. A helyesen vezetett kisdudok meglepően, a szülők a tanügybarátok s a községi előjáróság igazán szívesem öröme sűrűnek, forogtak, verseltek, daloltak. A tanfelügyelő a kellemes meglepetések behatása alatt helyesen átgondolt remek beszédben eszette a nyári óvodák szükségességét és megköszönte Kovács Irén kisasszonynak tapintatos s eredményes működését. Az előjáróság nevében pedig a körjegyző üdvözölte a megjelent tanfelügyelőt, kinek már megjelenése is örömet okoz, hát még ha lelkes szavakban buzdít, tette hi fel, ott a népnevelés ügye még a sivar talajon is felvirázik.

— **Sikkasztó körjegyző.** Mint bennünket értesítenek. Pazar Pál nagy-szlabosi körjegyző többféle hivatalos pénzek elsikkasztása után szeptember hó 15-én megszökött s hollétét mai napig felfedezni nem sikerült.

— **Rendőrségünk figyelmébe.** A járványos időkben fogantatandó köztisztasági intézkedések végrehajtására, s az e tárgyban kiadott rendelkezések pontos teljesítésének ellenőrzésére a rendőrség léven hivatott: figyelmébe ajánljuk a Szentpéteri- és pokorági-utczákat összekötő sikkátor rondaságát. Sziveskedjék ezen sikkátor kitisztítását sürgősen elrendelni, s ebbeli rendelkezését sürgősen foganatosítani.

(Egy arra járnai kényszerült.)

— **Majdnem baleset** történt a mult csütörtökön, szeptember 28-án a feled-tiszolci vonal-részen. Ugyanis a helybeli tüzér-tisztikar néhány tagja sétalovaglásra indult Feled felé, de nem az országutat választották, hanem a vasuti töltés mellett lovagoltak s Jánosi község mellett a rimán átvezető vasuti hidon akart egyikök átlóvalgni, de ez a hid nem padlózott, hanem csak talpfával van ellátva és ennek következtében a ló lába a talpfák közé sülyedt, úgy, hogy azt onnan képtelen volt gazdája társai segítségével is eltávolítani, pedig már a Feled felől robogó vonat dübörgése is hallatszott, de sőt a vonat-vezető észrevette, hogy a pályatesten idegen tárgy van, a figyelmeztető füttyjelzést is megadta. A már-már majdnem végzetesé válandó pillanatokban az egyik katonatiszt kendőlobogattással megállította a vonatot s a községből nyert segítséggel dorongokkal a beszorult lovat kiemelték. Ezen kőlekedési akadály miatt a személyvonat több mint félórai késéssel érkezett városunkba.

— **Leforrázott gyermek.** Ádám Péter egyházasházi lakos hasonnevű 3 éves kis fia folyó évi szeptember hó 25-én az Ádám Ignác házána egy földre letett s forró vízzel telt üstbe esett és annyira összeégett, hogy szenvedett sérülései folytán meghalt. A szerencsétlen véget ért kis gyermek hulláját a rimaszombati szeptember 29-én teljesítette a rimaszombati kir. járásbíró. Annak kiderítése végett pedig, hogy kit terhel a felelősség a gyermek halála miatt, a nyomozatot megindította.

— **Az őszi és téli idényre való bevásárlásra** olvasóink figyelmébe ajánljuk Löfkovics Lipót helybeli kereskedését. Fent nevezett cégnek főnöke semmi fáradságot nem kimél, hogy úgy izléses, mint jutányos árukat legnagyobb választékban a vevő közönség elé adjon. Még megemlítjük, hogy az újdonságokat Löfkovics Lipót külföldön személyesen választotta.

— **A miskolczi kereskedelmi és iparkamara** szeptember hó 28-án tartotta első ülését a nyári szünetek u'an Radvány István kir. tanácsos elnökele alatt. Elnök bejelentette, hogy Baross Gábor arczképe a nyáron elkészült; az ünnepélyes leleplezés e célra egybehívandó ülésen fog megtörténni. Elhatározta a kamara, hogy saját céljaira épület emeltet s e célból megvett telekre vonatkozó szerződést jóváhagyta. A miskolczi postai szolgálatot az illetékes igazgatóság olykép óhajtván reformálni, hogy a csomagok s utalványozott összegek a házhoz vitetnének, a kamarától véleményt kér ez iránt. A kamara többsége a reformot ellenezte, mivel előnyöket nem biztosít, legfeljebb új terhet ró a kereskedő osztályra. Az áruforgalmi statisztikai értékmeg-alapító bizottság a kamara képviselőjelelnökét küldi ki. A nagyobb terhet vívó közüti járművek keréktálp szélességének kötelező megalapítását a kamara nem óhajta. A putnoki ipartestületi betegesélyező pénztár felállítását nem pártolják, mivel a taglétszám csekély, de gyöngitene a kerületi pénztár is. Ellenben a nagyszlabosi papirgyár pénztárának létesítése ellen aggály nincs. A kamara 1894. évi költségvetése elfogadtatott. A kiadások 11560 frtra, a bevételek 4% illeték-kulcs mellett 12885 frtra, egyéb bevétel 500 frtra előirányoztattak, felesleg tehát 1925 frt.

— **Amerikából** csak e napokban tért vissza a világhíre vergődött Mauthner Ödön hazai magkereskedő cég főnöke ki egész nyáron át ott tartózkodva, ezen idő alatt sorra látogatta Amerikának nevezetesebb farm- és kert-telepeit itt nagyon figyelemreméltó érdekes fontos tapasztalatokat gyűjtött, a melyeknek közzétételét rendkívüli érdeklődéssel várják a mezőgazdasági és kertészeti körökben. Egyébiránt úgy halljuk, hogy Mauthner előzőlval több felolvasás során, valamint egy cikksorozatban fogja említeni tapasztalatait közreboocsátani. Visszatérve Európába, még is több olyan kulturállamot látogatott meg, melyeknek földmívelési és kertészeti haladottsága magas színvonalon áll. Többek közt Hollandiát, a virághagymák híres országát is meglátogatta és itt személyesen válogatta össze cége részére a szebbnél-szebb virág hagymákat, melyeket nekünk is volt alkalmunk látni és elmondhatjuk, hogy azok olyanok, a minők Magyarországon még nem voltak.

Piaczi árak.

Rimaszombatban 1893. szeptember 30-án tartott heti vásáron:

Tisztabuza forint 6.60—6.70, rozs 5.60—5.70, árpa 5.80—6.— zab 4.80—5.— kukorica 5.50—5.60, krumpli 1.25—1.40, bab ———— mmázánknit. — Marhahús 52 kr, Borjuhús 52 kr. Sertésahús 48 kr. kilogrammonknit.

A rkapatányi hivatal.

Rozanyon 1893. évi szeptember 30-án tartott heti vásáron:

Tisztabuza frt 6.10., rozs 4.70, árpa 4.10, zab 3.50 kukorica 5.10, bab 5.00., kása 9.20 hektoliterenkint Sulyán Sándor, rkapatány.

Lapunk első oldalának kinyomtatása után vettük észre a boszantó sajtóhibát, mely a keltezésben található, a mai szám nem »augusztus«, hanem »október« 1-ről keltezte javítottuk ki.

LÖFKOVICS LIPÓT

divatáruháza RIMASZOMBATBAN.

Legolcsóbb bevásárlási forrás: Löfkovics Lipót.

Legnagyobb választék: Löfkovics Lipótnál.

Legnagyobb választék:

Női confectionban, női őszi és téli kabátok, felöltők, köpenyegek, rádok, cepek, gallérok, utazó- és utcai bundák, plüsch-feöltők

Gyermek- és leány köpenyegek és kabátok.

Karmantyuk (muffok) és sapkák minden színben és mindennemű szőrmeben.

Kész gyermek-ruhák, fiu- posztó és tricó-öltönyek, kis fehér vagy színes garniturák.

Ujdonságok: díszített női kalapokban, ugyszinte leány-kalapok is.

Nagy választék blouzokban, egész házi ruhák, barchetból vagy szövetből ugyszinte gyermek-ruhák is

Legdusabb raktár női, férfi és gyermek cipőkben, meglepő olcsó árakon.

Férfi valódi bagaria csizmák legerősebb minőségben 8 frt, Nagy választék fiu-csizmákban.

Továbbá kötött és szövött-árak, kötött férfi vadász-mellények, alsó inerek, lábravalók, harisnyák.

Férfi eső-köpenyegek.

Minden igényeket kielégítő választék férfi fehérműkben, lábravalók zsebkendők

Nyakkendők, uti felszerelések, bőrdők, kézi táskák.

Férfi kalapok, vadász, utazó, gavallér vagy minden képzelhető formában, meglepő olcsó árakon

Továbbá rövidárak, pamutok, himző-selymek, kész vagy megkezdett kézi munkák legnagyobb választékban.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettek.

Illó tisztelettel **Löfkovics Lipót.**

Aru eladási hirdetmény.

A Dickmann Ármin rimaszombati lakos, kereskedő, csőd-tömegeként leltározott, a csőd-leltár 1-1716. tételszámai alatt felvett 23866 forint 57 kr. beszerzési áru és 15151 frt 29 kr-ra becsült s Rimaszombatban, a vagyonbukott üzleti helyiségében levő különféle bőr-, rőfös-fűszer-, vegyesáru s bolti berendezéseknek a már eddig értékesített 441-445, 446, 989-992, 1003, 1006, 1121-1124, 1255-1260, 1471, 1472, 1474, 1475, 1485, 1496, 1519, 1526-1532, 1534, 1544, 1553-1556, 1559-1561, 1563-1565, 1007, 1008, 1171, 1174, 1202-1208, 1350-1352, 1419-1428 tétel számu 1821 frt 7 kr. besértekű árak kivételével (en bloc) ajánlati verseny útján való eladását a csőd-választmány az alábbi feltételek mellett elhatározta.

1. Az ajánlattevő köteles 1400 frt készpénzt bánatpénzül letenni.

2. Az ajánlatok a bánatpénzzel együtt a folyó 1893. évi október hó 10-ig bezárólag dr. Ráróssy Gyula ügyvéd, rimaszombati lakos csőd-tömegegondnoknak átadandók.

3. Vevő köteles a vételért, a mint a csőd-választmány ajánlatát elfogadta, 8 nap alatt az előbbi pontban nevezett csőd-tömegegondnok kezéhez készpénzben lefizetni és az áruraktárt azonnal átvenni, ellenkező esetben a bánatpénzt elveszti s a tömeg vevő költségén és veszélyére újból eladatni fog.

4. A választmány a beérkezett ajánlatok felett legkésőbb a folyó évi október 14-éig bezárólag Budapesten határozatot hoz és fentartja jogát arra nézve, hogy a legmagasabb ajánlatot is visszautasíthassa, és hogy a csőd-vagyont egyéb módon is értékesíthesse.

5. Tömegegondnok, illetve a csőd-képviseléség a leltárban irt árak mennyisége és minőségeért szavatosságot nem vállal.

5. Az elkésetten vagy bánatpénz nélkül érkezett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Felhívom ennél fogva a venni szándékozókat, hogy a fenti feltételek értelmében ajánlataikat nálam minél előbb terjesszék be, azzal, hogy a csőd leltár irodámban bármikor megtekinthető.

Rimaszombat, 1893. szeptember 29.

Dr. Ráróssy Gyula
csőd-tömegegondnok.

Kész női ruhák és blouzok.

REISZ JÓZSEF RIMASZOMBATBAN.

Az őszi idény beálltával ezuttal is felhívom nagybecsült vevőim és a nagyérdemű hölgyközönség becses figyelmét dus választékú őszi **áruimra** u. m.:

Női és férfi ruhakelmék,

legujabb cosmanosí és franczla mosó barchetok.

Különösen kész női ruhák

legfinomabb kivitelben

3 frttől 30 frtig

Kész női blouzok, legujabb divatu fiu- és leány-ruhák szövet és trikóból.

Különösen figyelmébe ajánlom ez idényre:

Női- és leány díszített és díszítetlen kalapjaimat

minden hozzávaló czikkel.

Nagy választékú férfi- és fiu kalapok, ingek, gallérok, kézellők,

nyakkendők, zsebkendők, keztyűk, harisnyák, galanterie és no-

rinbergi árak. Női- és férfi gyermek posztó egész és félcipő raktára.

Kiváló tisztelettel

REISZ JÓZSEF

divatáru-kereskedő

RIMASZOMBATBAN.

Illatszerek és norinbergi árúk.

Az őszi időszak alatt az állatok betegsége tudvalevőleg sokkal gyakoribb: magyarázata ennek egy részben a hőmérsék változása, más részben a takarmány hirtelen, átmenet nélküli felcserélése. Határozottan veszélyes a zöld takarmányt egyszerre szárazal helyettesíteni. Vemhes állatokat a deres legelőtől óvni kell, különben az elvetélt könnyen beállhat.

Pót-takarmányra, (korpa, olajpogácsa stb) már is élénk kereslet mutatkozik. Az intenzíven vitt gazdaságokban az igavonó állatok, a fokozott munka arányában, megfelelő pót-takarmánnyal láttatnak el. Minél primitívebb szerkezetű malomból kerül a korpa, annál értékebb. A rozs-korpat általában többre becsülhetjük a buza-korpanál. Az olajpogácsa azonban többszörösen ezek elé helyezendő tapértékre.

A közszellem ébredése.

Ezen a czímen jelent meg Keleti Ö. Lajos tollából egy munka, a mely valóban megérdemli azt a figyelmet, a melyet országszerte felébresztene képes volt; biztosította ezt neki a tárgya, a melylyel munkája foglalkozik. Nemesaki írói, hanem a legkitünőbb journalistikai tehetséggel állította össze egy vaskos kötetben az egyházpólitikai harczot, a mint az országszerte lefolyt. Művét érdekessé teszi az körülmény is, hogy az egyházpólitikai küzdelmeket lehetőleg megyék és városok szerint adja elő, mindenütt közölve a küzdelemben a legkiválóbb harczosok arczképét is, természetesen, a mennyiben sikerült annak megszerzése.

Az érdekes munka közli egyuttal az ellen-tábor szereplésének a leírását is, s ezekhez illustratio gyanánt csatolja a reakció legkiválóbb egyéneinek az arczképét.

Ép azért e munkát nemcsak az egyházpólitikai küzdelmeinek történetének, hanem egyuttal az egyházpólitika harczosainak arczképesarnokának is tarthatjuk.

A gömörmegyei részben élénken és hosszasan van előadva a liberális egyházpólitika és a főrendiház reformja körül kifejtett mozgalom. Ebben a részben van közölve Török Bálint, Borbély László, Kubinyi Géza, Bornemisza István, Putnok Mór, Szentiványi Árpád és Szeless Ödön arczképei.

A munkában lapunk is így van ünnepeve, mint a liberális irányzat lelkes harczosa.

Az előszót Bekács Gusztáv írta a munkához, oly érdekes ez, hogy közöljük itt egész terjedelmében:

Az egyházpólitikai programnak érdekesebb volna epilogját megírni, mint előszavát. Azon nagy küzdelem epilogját, melynek keletkezése lefolyása, de főleg befejezésének leírása egyike leand történelmünk, sőt egyáltalán az eszmék története legérdekesebb lapjainak.

De anélkül, hogy epilog helyett apoteziót írnék szinte biztosan meg lehet jósolni az egyházpólitikai program teljes diadálát.

Egyéni törekvések, pártprogramok elbukhatnak, egyének és pártok megsemmisülhetnek: az eszme azonban örök életű és legyőzhetetlen.

Azon eszme, mely a haladás eleme és hajtókereke, a népeket kibontakozások felé vívó erő.

Az egyházpólitikai program győzelme azért biztos, mert a haladás és nemzeti kifejlődésünk eszmekörébe tartozik. A miatta folyó küzdelem is csak egy részlete a közszellem ébredésének.

Nem ok, hanem okozat.

Nem az egyházpólitikai program volt a trombitaszó, mely a nemzetet felébresztette, hanem a közszellem ébredése tette lehetővé az egyházpólitikai program felállítását.

Ha megfordítva állna a dolog, akkor kevés hitünk lehetne az előbbinek sikerében s az utóbbinak tartósságában.

Az egyházpólitikai program keresztlvithetetlen lenne s a nemzet közszelleme csakhamar ismét vissza roskadna tunya álmoságába.

Szerencsére a nemzeti szellem ébredése az ok és az egyházpólitikai program az okozat.

A mikor pedig a nemzet ébred s megjelenik a küzdőtérre, akkor az egyének és pártok eltörpülnek. Azé a szó és tett. A nemzet szól a törvényhatóságok, s fog cselekedni a törvényhozás által.

A nemzet előtt csak pillanatnyi akadályok lehetnek, de nem áthághatatlan gátak.

Közszellemünknek második nagy ébredése megy végbe jelenleg. Első ébredése a demokratikus társadalom s a parlamentaris állam megteremtésére vezetett, a második a szabad eszmék, a felvilágosodottság és a lelkiismeretesség diadálára. Az elsőnek következménye lett Magyarország függetlensége Bécsről, a második nemzetünk függetlensége Rómától.

Vagyis a szabad és nemzeti magyar állam létesítése.

Nemzetünk mindkét ébredése közjogi és egyházpólitikai sérelmek kapcsán történt. A huszas és harminczas években kísérlet történt a

magyar alkotmány megcsontására és a reverzaliosok visszaállítására. A véderő-vitára a kilenczvenes években az elkeresztelések s újra a reverzaliosok reminiscenciái következtek.

És a nemzeti szellem mind a két alkalommal a főrendiházzal ütközött össze. A közjoggal kapcsolatos mindkét egyházpólitikai küzdelmet jellemzi, hogy annak lényege nem felekezeti, hanem politikai volt. Nem protestánsok és katolikusok harczoltak egymás ellen, hanem a liberálisok és reakzionáriusok minden felekezeti különbség nélkül. Kölesey megírja, hogy a gyűlésekben a protestánsok, pedig az ő védelméről volt szó, hallgattak, a szót a kath. papság ellen a katolikus világi férfiak vitték. A vezérek valának a negyvenes évek egyházpólitikai küzdelmeiben a kath. Beöthy Ödön, Balogh János, Bereczky István, Majtényi László, majd később és véglegesen Deák Ferencz.

A jelenlegi küzdelemben sem a protestánsok vezetnek, hanem a kath. vezérférfiak. A hitbuzgó Csáky Albin gróf adta ki az elkeresztelési rendeletet, ugyanó egyik megteremtője az egyházpólitikai programnak.

A katolikus Wekerle áll azon kabinet élén, mely az egyházpólitikai program megvalósítására vállalkozott.

Apponyi Albert gróf, a kiről pedig még a legfeketébb ultramontanizmus sem állította, hogy a katolikus egyház ellensége, már két év előtt proklamálta a polgári házasságot, anyakönyvet és a vallásszabadságot.

A szabadelvű és nemzeti pártnak tulnyomó része katolikus. Többnyire katolikusok, a kik az egyházpólitikai program érdekében az agitációt tollal és szóval viszik.

A törvényhatóságokban is leginkább katolikus vezérférfiak álltak a szabadelvű és nemzeti mozgalom élére.

Somogy megye tulnyomóan katolikus vármegye s a mozgalmat ez indította meg. A legkatolikusabb városok, püspöki és érseki székhelyek, Esztergom, Szombathely, Pécs, Székesfejervár, Nagyvárad stb. csatlakoztak a mozgalomhoz.

Legtöbb tartózkodást és igen helyes tapintatot ép azon városok és törvényhatóságok tanusítottak, a melyek lakossága tulnyomóan protestáns. És ez helyesen van így.

A nemzet második nagy ébredésének se legyen felekezeti és egyházzellenes jellege. A második nagy küzdelemnek se legyen felekezeti éle.

Minden ürügyöt el kell venni az ultramontanizmustól, nehogy szép és nemes küzdelmünket, melyet a nemzeti eszméért és lelkiismeretszabadságért vivunk, a kath. egyház elleni támadás denunciálhassa. Ha mégis teszi, czáfolják meg a tények.

Megczáfolják mindazon adatok, melyeket a jelen kötet tartalmaz s mely ép oly érdekes, mint nélkülözhetetlen forrás munkája leand a közszellem második nagy ébredése történetének.

Úgy a jelen nemzedék, mint a későbbi nemzedékek e kötetben nemcsak az eszmék keletkezését, a közszellem ébredésének körülményeit s az egyházpólitikai program belső történetét ismerhetik meg, hanem egyszermind meg fogják ismerhetni azon férfiakat, a kik a szabad eszmék mozgalomában részt vettek.

Kár, hogy nincs ily gyűjteményünk a negyvenes évek egyházpólitikai küzdelméről; mily haszonnal lehetne most lapozni azt!

Szerző részéről szerencsés gondolat volt a most folyó mozgalom, a szereplő egyéneket, mint az eszmékre vonatkozólag, mintegy pillanatnyi fotográfia által fixirozni.

Óhajtom, hogy az olvasó közönség is szerencsésnek tartsa e gondolatot s a jelen kötetet aszerint méltányolja.

Az érdekes munka ára, mely több száz arczképet tartalmaz csak 1 frt 50 kr., oly ár, mely az eddigi kiadott munkák ára mellett halatlan olcsó.

Megrendelhető: Keleti Ö. Lajos hirlapirónál Budapest, Kerepest-ut 9/b. III. emelet 12. ajtó.

Az érdeklődők a munkát szerkesztőségünk útján is megkaphatják.

C S A R N O K.

A LATORCZA PARTJÁN.

Meleg nyári nap volt . . .

A leggyengébb szellő sem hozta mozgásba a levegőt s az mégis mozogni látszott, ha nagyobb távolságra tekintettünk. A gazdaember sóvárogva nézett a tornyosuló felhők felé, várván az áldásthozó esőt, mely felriisíti majd a természetet. János, az öreg gulyás fejet csóválva mondogatta: »ma még zivatart lesz.« Volt réa gondja, hogy a jószág el ne tévelyedjék s közel legyen a karámhoz, mely ott vár a Latorcza kanyarulatánál.

A mi kis társaságunk a folyóhoz igyekezett, hogy annak hullámaiban keressen enyhülést a tikkasztó hőség ellen.

Mig mi négyen ide-oda uszkáltunk a vizen, melyre árnyékot vetett a tulsó parton levő erdő; Sándor barátom abban hagyta a fürdést s eloldta a parthoz erősített lélekvesztőt. Nem kis aggodalommal néztük vállalkozását, mert a csónakban helyeztük el ruháinkat s a folyton ingadozó alkotmány kifordulással fenyegetett. De nem hiába nőtt fel barátom a Duna partjain. Erőtlenjes csapásai alatt gyorsan siklott tova a lélekvesztő és aggodalmaink nem teljesültek.

Leleje volt azonban, hogy elhagyjuk a folyót.

Az összetornyosuló felhőket egy-egy villámlás szakította meg s távoli menydörgés hozta rezgésbe a levegőt. Az öreg gulyás kunyhóhoz húzódtunk tehát, hogy oltalmat keressünk a vihar ellen. Oda érve láttuk csak, hogy felesleges volt ijedelmünk; a menydörgés mindinkább gyengébb lett, a fellegek más vidékre húzódtak, csakhamar kitisztult az ég.

Mikor a kunyhó körül elhelyezkedve a magunkkal hozott boros üvegek felbontásához fogtunk, a régi mondásra gondoltam:

»Bor, szerelem meg a víz sorvasztják testi erődöt!

Uj életre derít: bor, szerelem meg a víz.«

A vízben és borban volt részünk, a szerelemre is emlékeztetett a folyó tulsó partjáról áthangzó dal: »De szeretnék arany hallá válni . . . mely mindig gyengébben hallatszott a távolban.

Mig poharazás közben, vidám beszélgetéssel töltöttük az időt, nem is igen figyeltünk a folyóra. Pedig milyen változás.

Ezer meg ezer apró rovtortól népesült meg a levegő a víz felett, a melyet megaranyozott a leszálló nap.

Sokat hallottam erről a »kérésznek« vagy »tiszavirág«-nak nevezett apró rovtorról s érdeklődéssel néztem rajzásukat. Sokáig mozdulatlanul állottak társaim is a víz partján, elmerengve e szép látványon. Ki tudja mire gondolt mind-egyikünk.

Gyenge kis rovar, a te életed csak egy nap. Vidáman repkedsz a víz felett, mig egyszerre vége mindennek, a vízbe hullasz, hol a halaknak leszesz martalékává. De hát mi az ember élete is? Eлтűnő csekélység a nagy mindenségben. Vigan vagyunk, élvezzük a jelent, mig a halál véget vet a gyönyörűségnek.

Sándor alig tudott megválni a folyótól. A mint merően nézett a víz tükörébe, önkéntelenül a költőt jutatta eszembe:

»O, starre nur hiein, hiein
Du wirst es leichter mirren,
Was dir, und soll's dein
Liebtes sein,
Vom Herzen ward gewissen.«

A tulsó parton két halász elkészlette a zsákot, mert ilyenkor jó eredménnyel kecsget a halászat: »mozog a hal a kérész után.« Sokáig tartott azonban, mig munkához fogtak.

»Félnek az uraktól«, mondja a fiatal gulyás: »azt hiszik finánczok, nem mernek halászni.

»Nem vagyunk mi finánczok, még meg is vesszük a halat«, kiáltottuk át megnyugtatóan.

Erre mindketten csónakba szálltak, egyikük hátul vezetett, a másik a csónak elején vigyázva leeresztette a zsákokat s kis idő múlva megint kihuzta a vízből. Bizony ezt az eljárást háromszor ismételnök kellett mig egy valamirevaló hal akadt a halóba. A folyó kanyarulatánál elűntek szemek elöl.

Ezalatt megérkezett a kunyhóba az öreg János gulyás az ő kis unokájával s mikor megkínáltuk egy ital borral, az öreg gulyás elbeszélte, hogy már 38 éve őrzi a gulyát ezen a helyen, s kora tavasztól Szent-Mihály napig minden évben künn van a gulya mellett.

»Nehéz élet ez, ugy-e?« kérdeztem tőle.

»Bizony nehéz kérem alásan. Most a ménest is ide vettük, 221 jószág van a kezem alatt. Sok baj van velük, pedig 5-en vagyunk hozzá: én, a fiam, a bojtár, meg a két unokám. Hozz az egyik . . . szóllott szeretettől sugárzó arcczal rámutatva az eleven napbarnított fiura, a ki möhön mártogatta egy darab kenyérral az apja által elébe táltat turót, mig a »Bodri« kutya mind-ézt irigykedve nézte.

»Mi aztán a fizetés?« kérdezte egyikünk akivel az öreg régi ismerős.

»Egy véka gabona, két krajczár, meg egy sor ebéd a marhától, a lótlól eddig egy véka gabona és tíz krajczár járt, de tavaly megjavították egy sor ebéddel.

Értelmesen elmondja aztán, hogy sok bajjal élnek. A legidősebb fia szerencsét próbálni indult Amerikába és ott meghalt, — a másik oda fult a Latorczába. Ezeknek a családjáról is éki kell gondoskodnia, meg Józsi fiának is — a ki vele őrzi a gulyát — van már öt cselédje. Szóval nagy a familia Tavaly huszonnégy lelkét olvas-tak meg nála az urak.

»Hát a forradalomra emlékeznek-e? Tan katoná is volt akkor?« szakítottuk felbe az öregét.
»Hogyné emlékezném. Nem mentem én katonának, mert nem hajtottak.«

»Hé, vigyen át kend*, hangzik a tulsó partról.

Két ember áll ott, akik az erdőben voltak fát vágni és mostan át akarnak jönni az innen-eső partra.

»Nem mély az, átjöhetsz gyalog is.« tréfálkozott az öreg de azért intett fiának, hogy hozza át őket, pedig nincsen itt rév, nem jár azért fizetés.

Csak akkor vesszük észre, hogy beesteledett A tulsó partra is odahajtották a gulyások a marhát, maguk pedig tüzet raktak, mely meszsze vette fényét a víz tükreire.

A két ember mozdulatlanul guggol a lélekvesztőn, hogy el ne veszítse az egyensúlyt, míg a gulyás gyakorlott kézzel hajtja át a silány vízi járművet. A hold feljött s halavány világa mellett még komorabb színben tűntek fel az erdő fái.

Az öreg a karamhoz indul, előbb azonban tisztességtudóan megköszöni a kapott bort, jóéjszakát kíván mindegyiküknek.

Itt az ideje, hogy mi is hazamenjünk: »jó éjszakát.«

KÁLNICZKY GÉZA.

Erdész kerestetik.

Bassenheimi báró Waldbott erdőbényei uradalmában 1894-ik évi január hó 1-jével egy erdészi állomás betöltendő.

Pályázók kérvényeikhez *csakis* bizonyítványaik másolatát mellékeljék, mivel ezek vissza nem küldetnek. — Megkívánatik, hogy pályázó magyar nyelven kívül a német nyelvet is szóban és írásban bírja.

Bővebb felvilágosítással szolgál

az uradalmi igazgatóság
Tolcsván, (Zemplénm.)

PIKÁNS! PIKÁNS!

RIZIKE (saláta gomba).

Igen izléses, (páczolva) szállít 5 kilos posta-csomagokban bérmentve bármely állomáshoz utánvétellel 2 frt 10 krért

Ifj. Müller Mór
Tiszolcson.

5 darab

— symenthali faj keresztelésű —

fejős-tehén

eladó. Hol? megtudható a »Gömör« kiadó-hivatalában (Náray J A könyvnyomdájában) Rimaszombatban, Főter 8 sz.

MALOM.

A pelsücsi közbirtokosság tulajdonát képező, a mult évben nagy költséggel rendbe hozott **4 vízi kerékre épült**

alól csapó vízi-malom

kendertörővel, závarral, kerttel s mintegy 1248 négyszögöl első osztályu réttel folyó év október hó 9-én délelőtt 9 órakor Pelsüczön a városházánál nyilvános árverés utján 3 egymás után következő évekre bérbe fog adni, esetleg örök áron is el fog adni az ezen malomra bekebelezett vízjoggal.

A bánatpénz a bérletnél 100 frt, az eladásnál 500 frtban van megállapítva. Zárt ajánlatok elfogadtnak. A feltételek az igazgatóságnál Pelsüczön megtekinthetők. A bérlet kezdete 1894 január 1.

Pelsüczön, 1893. szeptember 12 én.

Az igazgatóság.

Vásárjog-bérlet.

A Pelsücz város tulajdonához tartozó

vásárjog-bérlete

a folyó év október hó 9-én d e 10 órakor Pelsüczön a városházánál nyilvános árverés utján 3 egymás után következő évekre bérbe fog adni. Bérleti kívánók 100 frt bánatpénzzel meghivatnak. Írásbeli ajánlatok elfogadtnak. A bérlet kezdete 1894. év január 1-ső napja

Pelsücz, 1893 szeptember 15

Szarvas Janos, v főbíró.

Malom-bérlet.

A tornallyai 6 kerekű

vízi malom

12 egymásután következő évekre bérbeadó.

További értesítést ad

Gaál Gyula Tornallyán.

A szilva termés pálinkának leendő kifőzésére vállalkozik

Blumenthal Herman

főzöüst-tulajdonos

Rimaszombatban, Tamásfalai-ut 5. z.

A szilvát akár készpénzért, bármily mennyiségben megveszi, akár pedig a szilva-termést ha valaki saját szükségletére ki akarja égetetni, erre is vállalkozik olcsó jutalék mellett.

Excelsior kávé

a legjobb p rkölt, szemes kávé, erő, zamat és szaporaság tekintetében az elkényeztetett igényeket is kielégíti.

Az Excelsior Kávé

saját mód szerint pörköelve, a legkiválóbb fajták keveréke és sokkal jobb, mint a többi, a forgalomban előforduló minőségek, 25% megatakarítást nyújt és hónapokon át megtartja erejét és zamatját. Minden takarékos háziasszony tegyen az *Excelsior kávéval* egy próbát és győződjék meg saját tapasztalataiból annak fölülmulhatatlan tulajdonságairól. A finomabb 00-ás számú minőségűnek ára 2 frt 40 kr., középfinom 0-ás számú 2 frt 20 kr., kilónként, 1, 1/2 és 1/4, kilós törvényesen védett és védjeggyel ellátott csomagokban.

Kapható:

Stech Kálmán és Bródy Bertalan
czégeknel Rimaszombatban.

Első magyar gőzkávépörkölt

Wertheimer és Frankl,
Budapest.

ÉRDEKES!

3 drb Miskolcson született 28 napos oroszlán.

Grand állatsereglet

Grand állatsereglet

KLUDSKY FERENCZ

GRAND ÁLLATSEREGLETE

Rimaszombatban, a vásártéren

több mint 80 állattal.

Ritka szép példányú oroszlánok, tigrisek, fekete párducok, zebra, jegesmedve, láma, krokodilok és 30 fajta majmaival előadásait és etetés naponta délután 4 órakor és este 7 órakor produkálja.

Belépti díj 20 és 10 kr.

Az eperjesi népbank kályhagyára.

ajánlja kitűnő minőségű és szépségű gyártmányait fehér, szines és majolika kályhákban, valamint díszes kandallókban, melyek az iparágban első rangot foglalnak el, és úgy a magyar iparágésület, valamint a nagymélt. magyar kir. kereskedelmi miniszter ur által is ki lettek tüntetve.

Jutányos árak mellett a legszolidabb és legpontosabb kivittel biztossították.

Takarék-könyvek felállítására a legjutányosabb árak mellett eszközölhetik.

Mintakönyv és árjegyzék kívánatra bérmentve.

Főraktár: Eperjesen (Sáros megye.)

Bizomány és mintaraktár:

GOLDBERGER D.-nél Losonc.

Eperjesi népbank kályhagyára.

Birtok eladás.

Geszlete községében egy 59 hold 579 ööl szántóföld, 15 hold 777 ööl rét, 23 hold 277 ööl erdő, 41 hold legelő és 2 hold 455 ööl belsőség, kényelmes lakház, gazdasági melléképületekkel, melyek mind cseréppel fedettek, örökáron eladó és bármikor átvehető.

Bővebb értesítést ad a tulajdonos **Balajthy Sándor** Gesztetén vagy **Süteó István** ügyvéd Rimaszombatban.

Makk-eladás.

Alólirt nógrádmegyebeli Pilis községi birtokán 200 darab öreg száma való makktermés eladó.

Gellén Endre,
ügyvéd, Losoncson.